

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21 szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1901.

XXX. évfolyam 178. szám.

Előfizetési tábla:

Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 >
Negyedévre ———— 6 >
Egy hóra ———— 2 >
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Kedd, augusztus 6.

A gönci program.

Budapest, 1901. augusztus 5.

A magyar agráriusok feje, Károlyi Sándor gróf, a gönci választókhoz nyílt levelet intézett jelöltetése alkalmából s levelében a magyar agráriusok programját foglalta össze több pontban, melyek élénk diszkussziót keltenek. A nemes gróf e legújabb akcióját sokan szinte úgy adják elő, mintha a liberális párt alapelvei veszélyben forognának és mintha a volt nemzeti párt reakcionárius elemei elérkeztek látnák az időt, hogy a szabadelvű párt vezére, Széll Kálmán miniszterelnök ellen nyíltan állást foglaljanak.

Károlyi Sándor gróf személye kétségtelenül olyan, hogy törekvéseit és a nyilvánosságna szánt nyilatkozatait nem szabad egészen ignorálni. Mint a legelőkelőbb főnemesi családok egyikének képviselője, mint rendkívül nagy vagyon birtokosa, mint kifogástalan gentleman, mint számos szövetkezet teremtője s mint elismert jó gazda, kétségtelenül figyelemet érdemel; de tulságos fontosságot nem szabad neki tulajdonítani ha nem akarunk hamis következtetésekhez jutni. Elméleteinek propagáló erejűk soha sem lesz s akciói nem fognak mély barázdákat huzni a társadalomban, nem csak azért, mert egyoldalúak, hanem főleg azért, mert nem lelkesedni képes nagy szívvel, hanem hideg, az összességet föl nem ölelő észből erednek. Fogalmát a nobilitás megatartásról a nemzeti kaszinóban bizonyosan kifogástalannak tartják, de az ő felfogása és a nemzet nagy többségének felfogása közt oly nagy különbség van, hogy azokat összeegyeztetni teljes lehetetlen. Ezért teljesen érintetlen jelleme, nemes származása, roppant gazdagsága s nem meddő tevékenysége dacára a legcsekélyebb népszerűséggel sem bír Károlyi Sándor gróf és aki az ő korában Magyarországon nem népszerű, annak számára a sors nem rendelt nagy sikereket, az a nemzet fejlődé-

sébe beavatkozni nem képes, egy nagy párt irányára, minő a szabadelvű párt, komoly befolyást nem gyakorolhat, Széll Kálmán fejére pedig mint magukat sokan kifejezik, éppen nem nőhet.

Azokat, kik velük született pesszimizmusban szenvednek, nyugtassa meg a hivatkozás arra a szerepre, melyet Károlyi Sándor gróf a volt nemzeti pártban játszott. Vezére volt ő a pártnak, és nem Apponyi Albert gróf és Horánszky Nándor vezetését követte e párt? Már pedig aki egy sokkal kisebb községben és sokkal kedvezőbb viszonyok közt nem volt képes döntő befolyást gyakorolni, attól többé nem kell félni, s ez áll a többi, immár a szabadelvű-pártban levő, többé-kevésbé reakcionáriusnak tartott elemről is.

Egyáltalán igen érdekes, figyelemreméltó és igen öröndetes tünet, hogy hazánkban nagyon kevesen meik magukat nyíltan reakcionáriusnak vallani. Még Rakovszky István, Ugron Gábor és az ártatlan Molnár Jenő, kiből két reakcionárius párt apródja lett, még ők sem ismerik el hogy valóban reakcionáriusok és szeretnék elhíttetni, hogy ők az igazi liberálisok. Népünkre nagy befolyást csak az nyerhet, aki őszintén hódol a liberálistusnak, nem egyoldalú és nem szűkeblű.

A gönci program különben a szabadelvű-párt leltárából vett pontokat foglal magában, vagy olyanokat, melyeket e pártnak nem kell visszautasítania. Ha Károlyi gróf az uzsora üldözését, a ruthén-akció kiterjesztését, olyan árképződést, mely mellett a földművelés és ipar-termelés jutalmazó, a létminimum adómentességét, szövetkezetek elősegítését követeli, úgy hivatkozhatunk arra, hogy sem a kormány, sem a szabadelvű-párt nem utasította vissza az ily követeléseket, sőt több esetben talán többet is tettek, mintsem az erőviszonyok megengedték. Különösen amit a szövetkezeti ügy előmozdítására Lukács László és Hegedűs Sándor miniszterek tesznek,

még a külföldön is komoly figyelmet kelt s éppen nem lehet keveselni.

A program többi pontja Károlyi Sándor grófnak agrárius saját termése. De elveknél nem lehet azokat tekinteni. „Hathatós borvámok“ nem elv, hanem felfogás, melyet valaki gazdasági szükségletek fölül táplál, és e tekintetben, ha döntésre kerül a dolog, bizonynyal a miniszterelnök, nem pedig egy többé-kevésbé elszigetelt agrárius felfogása jut érvényre, mert mint a választási előkészületek kétségteletlenül bizonyítják, a választók bizalma eddigelé alig létezett mértékben összpontosul Széll Kálmánban s a szabadelvű jelöltek kilencvenkilenc százaléka az ő zászlójára esküszik, és ezt viszi a választási harcra, mely a szabadelvű-pártra nézve dicsőség-s kell hogy legyen. L. L.

Egy kivándorolt földink levele.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Ezentel megkeresem, hogy agy barátomnak, Varga Ferencnek, ki folyó évi augusztus hó 6 án lesz 84 éves, mult hó 5-én kelt és eléggé csodálatosan, csak 30-án birtokomba jutott nagy-érdékű levelét a „Torontál“-ban közzé tenni sziveskedjék. Eddig minden levele 15-öd napra jutott el hozzám, hogy most miért tartott 10 nappal tovább, nem tudom.

Lángoló hazaszeretettől áthátott agy barátom célzására, az 1849. évi április 14-iken történt függetlenségi nyilatkozatra, csak azon egy szerény észrevételem van, hogy ezen nyilatkozat nem a nemzet alapos megfontolásából megérlelt cselekedet, hanem a méltatlan megtámadtatás, ármányos meghurcoltatás és halálra zaklattatás keserűségének retorziós megnyilvánulása volt, a melyből nemzetünk függetlenségének megfakadását várni nem lehetett.

Hazánk és nemzetünk függetlenségének olyan mértéke, mint a milyenre szüksége van ahhoz, hogy az élő és számottevő nemzetek sorában helyt foglaljon és mint ilyen fokokra emelkedjék, saját kezében van letéve. Erős akarat, el nem ernyedő, komoly munka, a komoly munka eredményének alapos kiszámított sággal való felhasználása, törvényeinkben foglalt jogainknak éber megőrzése függetlenségünket megerősíteni és fejleszteni fogják. Tegye

A „TORONTÁL“ tárcája.

Választási mozgalmak.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

IV.

Nemcsak a hivatalos életben vannak „bokros teendők“, hanem az újságírói munka közepette is akad. Csekélységem is belejutott a bokrokba s e lapok olvasói (fiatal korukból) bizonyára tudják, hogy ez veszedelmes dolog. Közben egy velem barátságos viszonyban álló nagyhatalom képviselőjének, I. Gólya ő Felségének látogatását is fogadtam, így aztán chinai utamról készített jegyzeteimet nem is folytathattam. Bizom benne, hogy e megszakítást nagy örömmel vették olvasók és jelölték egyaránt, most pedig folytatom tudósításomat.

Jung-Be-Ga-Szent-György, július 23.

Gyönyörű parkban ettem meg mindennapi kávémat. Evszázados tölgyek alatt szittam el cigarettámat s az elémbé tett szemlye nem mondható sokkal fiatalabbnak. Ugy mondták, hogy valaha gazdag földesurak mulattak e hús fák árnyában; aztán városi élet váltotta fel a hosszú évi csendet. Szép asszonyok, vig leányok jöttek ki a kis vasuton s bizony még tánca is kerelkedtek ott a park közepén. Tavaly aztán más

világ lett. A vasut már csak akkor jár, mikor a vigécnek kell és sem a városban, sem a faluban nem törődtek azzal, hogy a vasut a szép parkba hozzon és vigyen embereket.

— Most már magunkra maradtunk — mondá az a borotváltképű, derék ember, aki engem a helyi viszonyokról felvilágosított.

— No de nem lesz az mindig így, vigasztaltam én. Jön a választás, akkor aztán folyik a bor, meg a sör s jönnek az idegenek.

— Dehogy, dehogy, szólt a német. Rosszul tudja az ur. Csendes lesz ez a választás. A mi képviselőnk olyan kicsi, amilyen nagy ez a kert. De nagyon szeretik. Ha maga a gazdag Gyer Dunsz Ky jönne ide az egész pénzével, az se turná ki.

— Es maga haragszik reá?

— Dehogy haragszom, nem találunk olyat, aki jobban törődik velünk, hát minek keresnénk. Úgyes ember, mert belefér minden lyukba. Csak maradjon a mi képviselőnk.

— En szivesen hozzájárulok, mondám előzékenyen, mire Mentorom kikísért a vasuthoz, hogy a legközelebbi kerületben körül nézzek.

Jung-Do-Mos július 24.

Szép nagy község. A chinai nép itt pompásan játessza az Európából importált alsóst. Egy helyi szokással is megismertettek. A kvaterka-

ivással, amit én határozottan jó szokásnak mondtam. Bemutkoztam a Kiu Ki Csunak, akinek olyan elegáns volt a kamaslija, amilyent egész Turkesztanban nem találtam. Rövid társalgás után engedelmet kért, de egyrészt másfelé is kell intézkednie, aztán a dejeuner órája is int. En ezt nem vettem meghívásnak és a közelfekvő vendéglőbe siettem, ahol vig társaság mulatott.

— Talán a medve bőrére méltóztatnak inni, — kérdém époly lomályosan, mint szemtelenül?

— Ki a medve? Folytatta a kérdést egy keményhangu uri ember.

— Félre méltóztatik engem érteni, nyugtatám meg a felnaklatott kedélyeket. Arra céloztam, hogy talán a választás veti előre árnyékát, hogy ne mondjam borát.

Nagy derűtség követte szavaimat. Azt hittem, igen szellemes voltam s leültem, miközben az étlap olcsóbb tételeit kezdém tanulmányozni. Az egyik vendég megszólalt:

— Hát azt hiszi, mi az idén iszunk? Iszunk ám, de a magunk pénzén. Azelőtt választások idején a paraszt is harisnyakötös szivart szitt, most meg nekünk a trabuko is jó.

— Van Önnél egy? kérdém szórakozottan, de nem minden célzás nélkül.

Az előadó a kezembe nyomott egy öt-

meg mindenki kötelességét, minden mulasztás egyszerűsége visszacsúszásán azon lejtőn, a melyen nemzetünk fennállása óta többször majdnem egészen elbukott.

Az ide mellékelt levél szíves közlését újból kérve, maradtam a tekintetes Szerkesztő urnak lekötözött híve
Menczer Lipót.

Leon, Iowa, 1901. július 5.

Szeretve tisztelt kedves jó Barátom!

Az amerikai szabad nép tegnap ünnepelte a függetlenségi köztársaság 125-ik évi fordulatát. Lehet mondani, majdnem az egész népség ünnepet ült. Ha láthatnátok városunkban, dacára az iszonyu melegnek, 6-7 ezer ember jött a meye székvárosába és ha körültekint az ember e roppant tömegen, egyik, mint másik, férfiak de különösen a nők mind oly csinosan vannak öltözve, hogy lehetetlen a szegényebbet a vagyonosabbtól megkülönböztetni.

Mily iszonyu különbség, ha visszaemlékszem, minő színben láttam a szegény osztályt 5 év előtt Böszörményben és bámulatos, hogy szemekből lehet kiolvasni, mint érzik mindenki, hogy ők szabad nép, független és egyenlő a legvagyonosabbal is.

Engem minden évfordultával különös érzelem foglal el. Visszaemlékszem 1849. április 14-re. Mi is megtettük a függetlenségi nyilatkozatot „sed flos fuit ille caducus“, ha jól emlékszem e kifejezésre. Nagyon rövid ideig tartott a dicsőség. Itt a nép száma iszonyuan nő.

Egy és 1/4 század alatt a 3 millió népség 78 millióra rugott föl, nem számolom ide a Phillipine szigeteket, Portoricót és Havannát. Ily rövid idő alatt világhatalommá emelkedtünk föl. Ki fogná tagadni, hogy mindezt a szabadság, egyenlőség teremtette elő.

Itt, nincs miniszteri rendelkezés, a törvény megszabta a határt s mi magunk rendezzük ügyünket.

Vallásilag mily roppant sok secta van, de ezzel a státusnak semmi baja sincs; a mostani pénztárnokunk Mormon. (Próbálja meg itteni fizetéssel egyenlő több asszonyt eltartani, egyébiránt még akkor is gusztus dolga. M. L.) Csupán a szegény fekete fajjal van még bajunk a déli államokban, hol rabszolgaság uralkodott, a volt rabszolgák tartók nem tudják leküzdeni előítéletüket. Most a szavazattól kezdik őket több államban megfosztani és ezen szomorú állapot mit sem javul. Így politikailag mi is küzdünk még eddig roppant előnyökkel. Epen most olvasom a kimintást, hogy a június 30-án kitelt évben kivitelünk 1,500,000,000 dollár volt. Behozatalunkra kivetünk 800 millió dollárt. Nemde bámulatos.

Annyi pénz van, hogy valóban nem tudnak mit tenni vele. Mindennek nagy ára van, a föld ára is meg föl roppantul. Epen most tették foglalás alá az Indián területben 13 ezer — 160 holdnyi — földet, ezer meg ezer nép van ott, kik szerencséjüket kísérik meg. Mind a mellett, hogy még oly sok millió szabad földünk van, a farmok ára föl rugott. 30, 40, 50, 60, 75 dollára holdanként. Epen jelenleg roppant szárazság van, roppant meleg szelekkel, ha rövid időn nem kapunk esőt, minden elég, a tengerit egy jó eső még megmenthetné, legalább fél termésre. Késői burgonya rossz, a széna jó, de nagyon könnyű, félek nehéz lesz az élet, a bekövet-

kező télre; az 50 szobánkban 100 fok a meleg „Fahrenheit“, az árnyékban 102-106 fok és az éjszakák is roppant melegek. Alig tudom tűrni e roppant meleget és szárazságot. Mindenki le van hangolva, alig van dolgunk a hivatalban, egyszóval 50 éve, hogy e megyében vagyok, de ily szárazságra nem emlékszem.

A clevelandi magyar lapok sokat írnak a bevándorlásról és telepedésről, én nem tudok egyetérteni velük. A magyar kormány meg kellene akadályozni a kivándorlást, de hogy? éhen nem akar elveszni az ember. A kormánynak gondoskodni kellene, megvenni minden nagyobb darab eladásnak kitett birtokot s apró darabokban adni el a népnek. Most idegen grófok vesszük össze az eladásra kitett uradalmakat, ezt megengedni nagy bűn.

De ha mégis jönnek, hasztalan azzal álmodni, hogy a magyar Amerikában sem veszi el nemzetiségét. Lehet talán az öregek nem; de annyi bizonyos, hogy a fiatalság, bármily részből jöjjenek e hazába, gyermekeik mind amerikaiak lesznek.

Csak vegyük az ugynevezett új-budai települést. Újházy maga és gyermekei számára nagy területet foglalt el. Ha megvette volna, mert volt mivel megvenni, milliómos lehetett volna. A folyam balpartján megvette a foglalási jogát egy yankának, 500 fontot adott neki, délre 12 sectiót foglalt s mikor eladta, kapott összesen 800 dollárt. Honfitársai, kik vele jöttek, 10-14 mérföldnyire foglaltak. Mi lett az egész telepből, elpusztult, most én vagyok még itt Radvick barátommal. 1857-ben én is itt akartam hagyni e megyét, de Madarász Laci barátom kért, maradjak itt. Itt maradtam, szomszédságban vettem földet és a szerencsétlen ember 21 év előtt Floridába költözött, beleverte minden pénzét a narancsba, 16 szobájú lakházba, 4 évig nyomorgott s kénytelen volt elköltözni, mert oly mély a homok, hogy semmit sem tudott teremteni. Még nem tudta elárusítani. Missouriba költözött, hol legöregebb leánya férjével van, ott vett 40 holdat s ott fog kiindulni, már 90 éves, míg itt nem hagyja az árva világot. Szomorú, valóban szomorú. Kossuth azt mondta, hogy Madarász volt jobb keze. Meg fogja-e énekelni a történet igazságos érdemeit, mert ő valdi tényező volt az 1848-iki forradalomban. Ő vette át a komáromi várt a magyar kormánynak, ez maga nagy dicsőség neki és mikor 1848 végén, a hongyülesnek menekülni kellett Pesiről, ő volt, ki unszolta a Debrecenbe való távozást.

Most isten veled, add át mély tiszteletünket kedves jó nődnék, és kiánytatimat azoknak, kik reám emlékeznek és ne feledd igaz hű öreg barátodat.
Varga Ferenc.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeltől kezdve délig az urak részére nyitva van; déligig részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/2-től 8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— Szabadságon. Cocron Miklós kir. aljárásbíró tegnap kezdte meg hat hétre terjedő szabadágidejét, melyet családjával együtt Buziáson fog eltölteni.

— Szilágyi gyászünnepe. A nagybecskereki ref. templomban tegnap délelőtt ment végbe az elhunyt Szilágyi Dezső emlékeztetőre megtartott gyászünnepe, melyen a hatóságok főnökei és nagy közönség vett részt. A kántori teendőket Török Ferenc polg. iskolai tanár végezte s az énekkar által előadott gyönyörű gyászdal után Szalay József lelkész megható beszédben méltatta a nagy államférfi bokros érdemeit és hazafiságát.

— Esküvő. Erdős Béla, a nagybecskereki polgári iskola fiatal tanára a napokban esküdtött örök hűséget Klein Ilona kisasszonynak Huszton.

— Elismerés. Förster Aurél, az országos központi hitelszövetkezet igazgatója, egyik központi tisztviselővel a napokban városunkba érkezett, hogy a torontáivármegyei központi hitelszövetkezet ügykezelését megvizsgálja. A két napon át tartott s a legapróbb részletekre kiterjedő vizsgálat egy a kölcsönök ügyforgalma, valamint a bekezelés s a könyvelés terén tapasztaltak fölött teljes megelégedését nyilvánította.

— Cukorgyári részvényjegyzések. Ismét részvényjegyzésekről mondunk hírt olvasóinknak. Bár lassan, de napról-napra mindig közeledek a megvalósítás pontjához a cukorgyári ügye. Midőn az újabb részvényjegyzéseket az slábiakban közzöljük, egyben felkérjük mindazokat, kik a nekik megküldött aláírási íveket még vissza nem küldték, hogy azokat augusztus hó közepéig a megyei gazd. egyesület titkári hivatalához beküldeni sziveskedjenek. Az újabb részvényjegyzések a következők:

Nagybecskerek város közönsége	500 drb.
A torontáivármegyei takaréksz. és hitelbank 50 „	„
Róbert Pármaherceg Szat. Hubert—Tóbai uradalma	50 „
özv. Báró Orczy	50 „
Wolfinger Viktor, Nagybecskerek	30 „
Steyer István, Nagybecskerek	5 „
Borbély József, Ó-Telek	5 „
Uzbasits Gáspár, Horvát Csene	5 „
ifj. Borbély József, Ó-Telek	3 „
Vádlér Nándor, Horvát Csene	3 „
Treisz József, Zombolya	2 „
Lauter Miklós, Zombolya	2 „
Horváth Károly, Nagy-Tószeg	2 „
Bóka Pál, Ó-Telek	2 „
Szb.-Párdány község, mint erkölcsi testület	2 „
Jánosföld	2 „
Ó-Telek	2 „
Fény	1 „
Szekulits Milutin, Kumán	1 „
Fohsz György, Párdány	1 „
Ruhák György, Ó-Telek	1 „

Osszesen 719 drb.

A korábban jegyzett részvények száma: 1316 „

Osszesen 2035 drb.

— Nagy idők tanuja. Julius 31 én hunyt el Nagyváradon Tichy Károly életének 99 ik évében. A megboldogult 1848. előtt és rövid ideig utána is, előkelő ügyvéd és közbecsülésben álló tekintélyes polgára volt Nagybecskereknek. 1848. és 49-ben az akkori nem-

krájcsáros Wekerlét (6 fillért már megspórolt rajtam, de az újságírókn mindenki spórol), amelyet én méltatlankodva elfogadtam.

— Annyit mondhatok Önnek, nem sokáig fog kormányozni a mostani fő fő Csing Liu.

— Valóban nem szolgálhatok, mondám szerényen s ezzel eltávoztam egy másik vendéglőbe, ahol az ellenjelöltek elmaradását vitatták szintén hosszasan és dühösen.

Jung-Bo-Zsom-Lya, július 25.

Itt új jelölről beszélnek.

A régi tisztességes nyugdíjat kap, — így magyarázta meg az én egyetlen ismerősöm, amelyből szépen megél majd ezután. Alkalmassint megválasztják majd a fiatal fölces urat, egy derék szép fiatal embert. Egyébként jó módú ember, akinek nem kell félnie a fővárosi élet drágaságától.

— Mit csinált eddig? kérdém kíváncsian.

— Azt mondják, hogy tisztviselőt akartak belőle csinálni, de — és ezt sohasem fogom neki megbocsátani — sem a tenyészmének beszerzése, sem a bába-oklevelek kihirdetése, de még a községi szárazmádások sem érdekelték.

— Hjah! kiálték fel, ilyenek ezek a mágások. Két trabukóba fogadok, hogy jobban ismeri Rostand darabjait, mint a hivatalos mellékletet és többször volt a peckingi nemzeti színházban, mint a megyei levéltárban.

— Egy nem tetszik nekem azonban.

— Szabad tudnom, hogy micsoda?

— Kérem, a mi grófunk doktor. Hát kit fog ő kuralni?

— Tévedni méltóztatik, talán doctor politicae.

— Erre nem gondoltam, hogy már az iskolában is tanítják a politikát. Antul jobb.

Eszrevettem, hogy az emberem a tudományok terén époly gyenge, amilyen erős az ivásban s ott hagytam.

Ki-Ki-Kin-In-Da, július 26.

A departement második városában léptenyomon ismerősre találtam. Mind politizált. Hol országos, hol megyei, hol törvényszéki politikát csináltak. Amit az illető maga nem akart elvégezni, arra az újságíró biztatta Persze megkérdeztem:

— Ki lesz a képviselőtök?

Egyenes választ nem igen hallottam. Ugy vannak vele, mint Keos Ke Be-Re Ken, ahol senki sem mer kirukkolni a véleményével. Itt úgy látszik egyik jelölt fél a másiktól.

— Annyi bizonyos — mondá szemhunyorítva egyik polgártársam, hogy sok pénz fog forgalomba kerülni. Azt hiszem tiszta választás lesz.

Jót nevetett a viccén én pedig elkomorlyodtam s illetve elutaztam.

Jung-Zo-O-Ra, július 27.

Nehéz szívvel jöttem ide, mert olyan rossz hírt költötték ennek a vidéknek, hogy az ember önkénytelenül is a szebeinél tartja a kezét. Pedig semmi bajom se lett, sőt egy csomó igen derék emberrel ismerkedtem meg. Sokan beszélnek idegen nyelven, de a vezető emberek: kuanok és papok, pompásan kezelik az ország nyelvét.

A választást illetőleg úgy mondták nekem, hogy a régi képviselőt alighanem leboxolja az új jelölt. Új ember, de kemény legény s az asszonyok is mellette vannak. Ce que femme veut dieu le veut.

Jung-Cso-Pan-Va, július 28.

Itt se beszélnek valami nagy elragadtatással a régi képviselőről, pedig nagy és befolyásos ur. Hogy ki lesz az ellenjelöltje, nem tudni, de győzelemre van kilátása, ha mer.

Rin-Lov, jul. 29.

A kis dinnye-faluban nem sok dolgom akadt. Egytől egyig derék, közkedvelt embernek mondták a régi képviselőt s hacsak valakinek kidobni való pénze, meg ideje nincs, hát bizony kár fellépni. De ha van is felesleges pénze, akkor se választják meg.

Los-Kom, jul. 30.

Erső két pártot találtam itt. Valahány kortessel beszéltem, biztosnak mondta a jelöltjét. Nem vagyok próféta, de azt hiszem, az egyik párt téved.

zetiségi lázadók büntetésére főnállott vész-bírósnak Varga Ferencel együtt Tichy Károly is tagja volt és ezért 1849. után rabságba is került. Az elhunytat nagyszámu család, gyermekek, unokák, déd- és ükknokák gyászolják. Azon kevés számu életben lévő ösmerőse, barátja, ki e városban és vidékünkön él, kegyeletes részvétellel emlékezik meg az oly magas kort elért elhunytól.

— **Bimbóhullás.** Kiszámíthatlanok a sors utai. Míg ma rózsás reménnyel kecsegtet, holnap a szomorú valóság fagyasztó lehelletével sorvasztja le a legszébb reményeinket. Szalaváry Edét, a polgári iskola derék tanárát is súlyosan látogatta a sors. Viruló szépségű, 13 éves Irma leányát ragadta el tőle a gyilkos betegség, a tifusz. A kedves kis halottat tegnapelőtt helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra. A lesújtott apának bánata annál nagyobb, hogy a még megélt három gyermeke is megkapta a veszélyes kórt s most mindannyian élet-halál közt fekszenek szomorú szívű szülei gondos ápolása mellett.

Súlyos csapás érte dr. Fülöp Sándor kis zombori körorvost. Kilenc hónapos kis leánygyermeke a múlt héten neje, szül. Frindt Olga szüleinél meghalt. A kis halottat Frindt Béla uradalmi tisztartónak a Sándor majorban levő lakházából vitték a porgányi közös temetőbe. A temetésen, melyen J es z e n s z k y Nándor nagy becskeréki evang. lelkész mondott megható gyászbeszédet, nagyszámu közönség volt jelen.

— **Halálozás.** Temesvárról jelentik: Súlyos csapás érte bunyi Szívó János altábornagyot és neje, szül. Demkó Izabellát. A kérielhetetlen halál ugyanis elragadta tőlük a csendes jótékonyágáról és szívósságáról városzerte ismert és nagyrabecsült anyjukat, öz. Demkó Vincéné, szül. Pruky Erzsébet uró életének 81-ik évében. Az elhunyt uró vasárnap délután leányával még kikocsikázott és aztán jóízűen megvacsorázott s tegnap reggel már halott volt. Szívószélhűdés okozta birtelen halálát. Elhunyt a délvidék számos előkelő családját ejtette gyászba. A megboldogult uró özvegye volt néhai Demkó Vince ügyvédnek, a ki a negyvenes években Torontálvármegyében alügyész, majd táblabíró, utóbb a gr. Nátkó- és gr. Gyula-féle uradalmak ügyésze volt; 1854-ben mint ügyvéd Temesvárról telepedett le, megvette a Paphásy-családtól a székesi nemesi birtok egy részét, utóbb 1878-ban a theési nemesi birtokot, azonkívül volt Temesvárról, a belvárosban egy kétemeletes háza, mely most is család birtokában van. Öz. Demkó Erzsébet tevékeny választmányi tagja volt a Segítő boldogasszony-nőegyletnek, melyre nézve súlyos veszteség az ő halála. A gyászbeszédet Szívó altábornagy és neje a tegnapi nap folyamán sürgönyileg értesítették a kiterjedt rokonságot.

Jung-Mik-Los, július 31.

Legutoljára jöttem e csinos városkába, mely a szép parkjáról és asszonyairól híres. Nekem persze csak a parkból jutott, de ott a bűvös (szedő) uram, ne szedjen tán bűdös et, mert ez igaz! Aranka partján sok mindenféle érdekes dolgot sikerült meg tudnom.

— Nálunk lesz talán a legérdekesebb választás. Így kezdő az általam interviuolt. Mánás, pap és fiskális fognak megmérkőzni.

— Es ki győz — kérdém kíváncsian?

— Talán a mánás, de talán a pap vagy a fiskális.

— Valóban meglepő válasz — mondám én megdöbbenve az imént tapasztalt élelátáson. De a pap meg a fiskális talán csak szóval győzik, tevémm bozza.

— Csakugyan igaza lehet, mondá ő rezignáltan. Es pedig hozzá tettem:

— Ugy tudom, hogy a régi képviselő becsületben megöszült öreg ember. Jószívű, nagytekintélyű főúr, kár volna öreg napjait elkeseríteni. Maradjanak a réginnél. A másik két jelölt még fiatal ember, talán csak nekik is lesz még ünnepejük a világon.

Ezzel elmentem a kertből s miután megtudtam, hogy helybéli sört nem mérnek, betértem a kaszinóba, ahol az összes pártok barátságos egyetértésben tárgyalták a jövő szini évad — esélyeit.

Schmactwurz Tihámér.

— **Pancsovai cigányzenekar nálunk.** A pancsovai cigányzenekar, Mo ny á d i primás vezetése alatt, ma este a kaszinó kertben zeneestélyt rendez.

TAVIRATOK.

Frigyes császárné meghalt.

Budapest, aug. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Frigyes császárné tegnap este 1/7 órakor Cronbergben meghalt.

Ez a szűkszavú távirat értesít a nagy katasztrófáról, mely azonban nem jött váratlanul. Az idős anyacsászárné már régóta szenved súlyos rákbetegségben, s ez a betegség, mely férjét is megölte, őt is hosszas szenvedés után sirba döntötte.

A jótékonyágáról és műpártolásáról híres császárné halála gyászba borította az egész német birodalmat, mely az elhunytban védő angyalát, alkotmánya épségben tartásának szószólóját gyászolja.

Viktória, Adelheid, Mária, Luiza, szül. 1840. nov. 21. mint Albert hercegnek és Viktoriának, Nagybritannia királynőjének legidősebb leánya. Gondos nevelésben részesült, melyet an ja, Viktória királynő jótékony befolyásolt; jellemes erőlyre és körültekintésre vall; mint nő és anya, mintaképül szolgálhat, meleg pártolója volt a tudományoknak és művészeteknek. Nevével szoros összefüggésbe áll a berlini műiparmúzeum és számos jótékony egyesület alapítása. Politikai tekintetben a hercegnő az alkotmányos rendszernek volt szószólója, vallási tekintetben pedig a türelem elvének híve. Alkotmányos érzülete azonban, melyben férje, a trónörökös is osztozott, nem tetszett Bismarcknak, ki az angol nő és vészhozó befolyása ellen minden tekintélyt latba vetette. Ily módon Vilmos császár és fia között politikai ellentét keletkezett, mely Viktóriát sokak szemében népszerűtlenné tette. Meg kellett érnie azt a fájdalmat, hogy férje súlyos kórságba esett, mely őt a leggondosabb ápolás dacára trónra lépése után a 99-ik napon (1888. jun. 15.) sirba vitte. Ezzel Viktória rövid urakodói szereplésének vége szakadt. Mint özvegy a Frigyes császárné címet vette föl.

Viktória angol hercegnő 1858-ban ment férjhez Frigyes Vilmos porosz trónörököshöz, a későbbi 99 napig urakodott III. Frigyes német császárhoz.

Fiai közül kettő elhalt, Zsigmond (1866.) és Valdemár (1879.) Többi fiai: Vilmos (II. Vilmos) a jelenlegi német császár (1859), Henrik (1862). Leányai: Sarolta (1860) Bernát meiningeni herceg felesége; Viktória (1866.) Adolf, schamburg lippei herceg neje; Margit (1870.) Frigyes Károly hesszeni herceg neje.

Az angol királyi pár utazása.

Budapest, aug. 6. (A „Torontál” eredeti táv.) Londonból jelentik: Edward angol király nejével együtt holnap reggel Németországba utazik Frigyes császárné temetésére.

Popovics Nikanor temetése.

Temesvár, aug. 6. (A „Torontál” telefon jelentése.) Ma deléltt ment végbe Popovics Nikanor szerb püspök temetése. A szerb székesegyházban felállított diszes ravatalon pihent arannyal kivert diszes nickel koporsóban az elhunyt püspök. D. e. 9 órakor vette kezdetét a diszes ceremonia, mely 11 óráig tartott, úgy hogy ekkor kezdődött a tulajdonképeni temetés és ekkor vitték utolsó útjára a szerb temetőbe, a hol örök nyugalomra helyezték a boldogult püspököt. A temetési szerartás egy óráig tartó lithurgiával kezdődött, mely után gyászmise következett. A temetést Bogdánovits Lucian budai püspök végezte nagy papi segédlettel. A temetésen résztvettek Doschen Izsák beocsini és Nikolics István szentgyörgyi zárdafőnökök, Vlaskovics György nagyikindai esperesplébános, Milosev Milos csákovai plébános, Vojnovics aranyági és Ivánovics Szilárd paráci plébános, ezeken kívül számos egyházi és világi előkelőség. Jelen volt továbbá Dessewffy Sándor megyés püspök, a róm.

kath. káptalan és központi papság testületileg. A helyőrség küldöttségileg képviseltette magát, élén a tábornoki karral. A nagybecskereki g. kel. hitközség képviselőiben Stakits Zsárko, Popovits Bogdán, dr. Petrovits Szvetozár, Nagyvinszky Szvetozár, Milya Miklós, Magyarov Szvetozár, Risztics Pál, Zavisits János és még nyole egyházi képviselőtestületi tag volt jelen a gyászszertartáson.

Crispi haldoklása.

Budapest, aug. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nápolyból sürgönyzik: Crispi állapota változatlanul aggasztó.

Árviz Bajorföldön.

Budapest, augusztus 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Münchenből táviratozzák: Bajorország minden részéből, különösen Dél-Bajorországból, árvizhírek érkeznek. Tegnap este óta azonban szép idő van és a víz gyorsan apad. A veszély elmúlt.

Orosz hajóraj román kikötőben.

Budapest, aug. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Constanzából jelentik: Az orosz hajóraj Hildebrand altengernagy vezetésével ideérkezett. Az orosz hajóraj tisztjei tiszteletére Sinajában a román király ebédet adott, a melyen a román és orosz hadsereget kölcsönösen magasztaló felköszöntők hangzottak el.

Hajótörés.

Budapest, aug. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Portsmouthból jelentik: „Viper” torpedozuzónaszád, a mely 34 csomónyi sebességgel haladt, az Alderney szigeten egy sziklán hajótörést szenvedett és elsüllyedt. A tisztok és a legénység megmenekült.

Letört lobogónyél.

Budapest, augusztus 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pétervárról távirál: A III. Sándor Imperator páncéloshajót tegnap nagy viharban vizre bocsátották. A vizre bocsátás alatt a szél letépte az emelőrudon kitűzött lobogót, a melynek nyele agyonütött egy tisztet és egy kadétot, egy kadét pedig súlyos és a hajó parancsnoka, két kadét és egy rajzóló könnyű sérülést szenvedett.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1901. augusztus 6.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	kilo	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára			
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig		
Bánsági	ó	76	7.65	7.75	80	0.—	0.—
Tiszavidéki	„	76	7.75	7.85	80	8.20	8.30
Pestvidéki	„	76	7.75	7.85	80	8.15	8.25
Bácskai	„	76	7.85	8.—	80	0.—	0.—

		kilo		kilo	
		70	72	6.70	6.90
Rozs	uj elsőrendű	—	—	6.60	6.80
„	„ másodrendű	—	—	6.10	6.40
Árpa	„ takarmány	60—62	—	6.—	6.10
„	„ égetni való	62—64	—	0.—	0.—
„	„ sörfőzésre való	64—66	—	6.45	6.60
Zab	„	39—41	—	—	—
Tengeri	ó bánsági	—	—	5.20	5.30
„	„ másnemű	—	—	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Készáruüzletben jelentékeny forgalom fejlődött ki szilárd áruk mellett. A tavalyi buza 5 fillérrel drágábban kelt. Eladatott mintegy 30.000 mm. buza. Déli zárlatkor a határidőüzletben a következő jegyzések fordultak elő:

Buza októberre	8.10—8.11
„ 1902. áprilisre	8.48—8.49
Rozs októberre	6.71—6.72
Zab	6.27—6.28
Tengeri augusztusra	5.30—5.31
„ 1902. májusra	5.11—5.12
Repce augusztusra	13.35—13.40

Vonatok érkezése és indulása
Nagy-Beeskerekre, illetve Nagy-Beeskerekről

Ervényes 1901. május hó 1-től.

Erkek:
A nagybeeskereki pályaudvarra:
Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 55 p.; délután 6 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseczről: délelőtt 8 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunárról: este 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 33 p.

Indul:
A nagybeeskereki pályaudvarról:
Zombolyára: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 8 óra 25 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
Karlova—Magy-Mikindára: reggel 8 óra 58 p.

HIRDETÉSEK.

Kiadó utcai lakások.

Folyó évi november hó 1-től kezdve bérbeadandó:

1. A zsinagóga mellett egy külön bejárattal, 3 szobából és a szükséges mellékkel együtt álló nagy lakás hálófülkével és külön folyosóval együtt évi 360 forintért;
2. ugyanott egy három szobás lakás a mellékkel együtt és villanyberendezéssel együtt évi 260 forintért;
3. ugyanott egy egy szobás lakás a mellékkel együtt évi 80 forintért;
4. a városi népkert közelségében, a Mária Terézia utcában egy két szobás lakás a mellékkel együtt évi 160 forintért;
5. ugyanott a Rákóczy utcában három elegáns garçon-szoba, villanyberendezéssel, együttesen 300 forintért, vagy pedig külön-külön 80—120—160 forintért. (766-6.4)

Tudakozódhatni

Virágh Vilmos

háztulajdonosnál, Rákóczy-utca 2473. sz.

A pancsovai szolgabírószágtól.

4753. sz. 1901.

782-2.1

Pályázati hirdetmény.

Az írtésedésbe jött Homolicz községi irnoki és végrehajtói állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással a következő javadalmasok vannak egybekötve:

Az irnoki állással évi 800 korona fizetés, a végrehajtói állással évi 600 kor fizetés jár.

Felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a törvényben előirt képesítési igazoló okmányokat és eddigi működésükről szóló bizonyítvánnyal fel szerelt kérvényüket 1901. évi augusztus hó 25-ig alólírott hivatalnál nyujtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A választás 1901. évi augusztus hó 26-án d. e. 8 órakor fog Homolicz községeben megejtetni.

Pancsován, 1901. évi augusztus hó 4-én.

Jablonszky Miklós,
főszolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

A Kis-Jécsa községi községi jel legti iskolájánál megüresedett tanítónői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással 960 korona évi fizetés, 2 szobás lakás, konyha, éléskamra, padlás, pince udvar és 50 □ öl területű házikert hasznélvezete van egybekötve.

A megválasztott tanítónő az I. osztálynál fog alkalmaztatni, de köteles az ezen osztályban előirt tanórákon kívül a II. és III. osztálybeli leány-tanköteleseket az iskolaszék által meghatározandó órákon át a női kézimunkában is ingyen oktatni.

Fel hívjuk mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a törvényben előirt képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket alólírott iskolaszékhez folyó hó 15-ig adják be, mivel a később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Kis Jécsán, 1901. évi augusztus hó 5-én.

781-2.1

Az iskolaszék.

Hirdetmény.

Módoson, a Fendler Tamás és neje Zsófia tulajdonát képező 332. öi. számú házban, a volt Nagy Béla-féle üzlet-helyiség a hozzátartozó lakással és mellék-helyiségekkel azonnal bérbeadandó.

Bővebb felvilágosítást nyujt **Butsek József** takarékpénztári könyvelő.

(783-1.1)

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy

zongora-hangolásokat

jutányos ár mellett eszközök.

A t. közönség b. pártfogását kérve, tiszttel

Kürschner L. Ignác,

Kibicsi utca.

763-10.3

Az uri-utca 267. sz. alatt (volt Mocker-féle ház) egy 3 szoba, konyha, éléskamra, faszín és pincéből álló

utcai lakás

november 1-ére kiadó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

780-x.1

Hirdetések

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaik, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1900. évi július 1-je óta belyegmentesek és annyira olcsók, hogy a ki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

ALKALMI VÉTEL

- Következő mezőgazdasági gépeket mindeu elfogadható ár mellett eladom:
- 1 drb. 8 HP. Schuttleworth-féle cséplőszerény 11624. sz. használt állapotban.
 - 1 drb. 4 HP. járgányos cséplő, zsákolási készülékkel, új állapotban.
 - 1 drb. 2 HP. új járgányos cséplő.
 - 4 drb. kerék tengelyű és ruddal egy 8 HP. cséplőszerényhez, majdnem új állapotban.
 - 1 drb. 19 soros Schlick-féle vetőgép, új.
 - 3 drb. 17 soros, 3 drb. 15 soros, 1 drb. 13 soros és 1 drb. 11 soros használt vetőgép, kifogástalan állapotban.

A gépek nálam bármely időben megtekinthetők és szívesen szolgálók felvilágosításokkal.

ECKSTEIN VILMOS,
gazdaság-gépgyári raktára
Nagybeeskerek.

569-100.80